

LUDE

NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POLUDN. - ZAŁOŻONY W 1920 ROKU
"LUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLONES DA AMER. LAT. - FUNDADO EM 1920

ROK 37 | Curitiba — 7 LISTOPADA — (novembro) — N.º 45 | 1962

SYNDYKALIZM I SYNDYKATY

Syndykalizm nazywamy szczególną formę ruchu robotniczego, który odrzuca wszelką działalność polityczno-parlamentarną - (akcja pośrednia), a zmierza do t. zw. akcji bezpośredniej, której najważniejszym środkiem jest strajk generalny.

Syndykatai nazywamy zrzeszenia wszelkiego rodzaju pracowników, by skutecznie bronić swych praw, doznających się polepszenia - bytu materialnego przez dostateczne pobyry miesięczne, przez polepszenie warunków pracy, przez pomoc w wypadkach choroby czy jakiegos wypadku. Głównym środkiem obrony tych praw jest strajk.

Syndykaty są, jak widzimy, wielką zdobyczą przede wszystkim robotników, którzy walczyli o nie przez dwa wieki z górą, broniąc się przed nadużyciem i eksploatacją właścicieli. Czego jednostka nie mogła dokonać w swej obronie, zrobił to w sposób skuteczny syndykat.

Należy rozróżnić syndykaty autentyczne, mające na celu bronić interesów zawo-

dowych i społecznych wszystkich robotników, od syndykatów kierowanych przez rząd lub partię polityczną. W tym ostatnim wypadku syndykaty stają się instrumentem, zabawką w reku rządu czy partii, które używają ich do swych celów, nie uważając na dobro poszczególnych członków syndykatu ani samej instytucji.

Syndykaty bowiem autentyczne mają na celu przeprowadzać rozmowy i układy między właścicielami fabryk i przedsiębiorstw - a robotnikami, celem polepszenia bytu materialnego i społecznego tych ostatnich.

Gała błażąca syndykatów w Brazylii leży w tym, że po uwolnieniu się ich spod wpływu partii PTB i Ministerstwa Pracy, wpadły w ręce elementów komunistycznych, które rządzą syndykatai według swego widzimisie, nadużywając zaufania i idąc przeciw żywotnym i fundamentalnym interesom robotników. Partia komunistyczna nie tylko, że nie "zbawiła" robotników nawet w samej Rosji, w "roju" robotni-

czym, ale co gorsza - uczyniła ich ślepy i bezwolnym narzędziem swej ambicji i swych planów imperialistycznych. Robotnicy sowieccy otrzymują najniższe pobyry, które nie mogą się równać z poborami robotników w zachodniej Europie. Nie ma środków w Rosji na zwiększenie poborów miesieczych, na obniżenie cen artykułów żywnościowych, ale są ruble i to grube - na doświadczenia nuklearne, na zakładanie baz wojskowych, na płacenie wysokich pensji dla "grubych ryb" partij-dyktacji, na rozrzucaenie bibuły komunistycznej, na którą Rosja wydaje rocznie ponad 2 miliardy dolarów. Ale co najważniejsze, to fakt, że w systemie komunistycznym nie ma mowy o jakimkolwiek strajku, choćby najsprawiedliwszym.

Wniosek jest jasny: tylko w systemie demokratycznym, tylko trzymając się daleka od wszelkiej polityki, syndykaty robotnicze mogą zachować swe cele i swe pełne prawa.

UBIEGLY TYDZIEŃ W POLITYCE ŚWIATOWEJ NAJWAŻNIEJSZYM WYDARZENIEM: ZWINIĘCIE SOWIECKIEJ BAZY W KUBIE

Sina i zdecydowana postawa prezenta K. en n e d y sprawiła, że Chruszczow zgodził się na zwinięcie sowieckiej bazy z posciskami rakietowymi w Kuby. Kto był z wyjątkiem Rosji sowieckiej, nie dziwi się, dlaczego Moskwa tak łatwo przyjęła warunki Stanów Zjednoczonych. Rosja bowiem nie jest w stanie wyżyć swa ludność w wypadku wojny przez dłuższy okres, jak trzech miesięcy. Fakt ten widzi każdy bystrzejszy turysta.

Zresztą - Chruszczow uważa, że bez wojny komunizm łatwiej i bez zadanego ryzyka dokonać może większych zdobyczy.

Pomado Stany Zjednoczone trzymają Rosję jakby w przesłachach swych baz wojskowych rozciąganych po całym świecie i w każdej chwili mogą zatakować i zburzyć w ciągu kilku godzin najważniejsze centra przemysłowe i obiekty wojskowe.

U-Thant bawił w Kuby, by przekonać Fidel Castro, że interwencja nad zwinięciem sowieckiej bazy jest konieczna. Fidel Castro upierał się początkowo. Dopiero wizyta wice-premiera ZSRR, Michajłowa przełamała jego upor, tym bardziej, iż obecnie Kuba zdana jest na łaskę i niechęć Moskwy.

Incydent z Kuba, grozący konfliktem wojennym, zakończony został drogą pokojową ku uldze całego świata.

Delhach, obawiając się utózsamienia ich z Chinczykami, powzięli zamiar, aby w domach sztandary Japonii. Po dymisji ministra Obrony, - Khirsina Menon, Nehru wziął w swe ręce to ministerium, wysyłając apel do całego świata, by potępił agresję chinczka. Nehru, na prośbę, otrzyma broń od USA, Anglii i Turcji. Brak artylerii i samolotów bojowych nie skuteczowały. I domem stawie słowackim, czołg atakującym oddziałom chinczskim.

Niemcom Zachodnim grozi kryzys gabinetu wywołany aresztowaniem redaktorów znanego pisma "Der Spiegel", którzy zamieszcili niedawno szczegółowe plany manewrow oddziału NATO, uważane za sekret wojskowy. Dwo c h deputowanych i dwóch wyższych oficerów zamieszani są w tym incydencie. Czterech ministrów partii liberalnej, w tym minister Sprawiedliwości Stamburger, chcą się podać do dymisji, ponaiew aresztowanie redaktorów powyższego pisma odbyło się bez wiedzy ministra Sprawiedliwości. Minister Obrony, Franz Strauss, któremu przypisuje się uwzięzenie redaktorów, jest w trudnej sytuacji, ponaiewa partia Wolności i Demokracji domaga się usatysfakcjonowania Straussa i nie dopuszczenia do dymisji 4 ministrów liberalnych. Premier Adenauer ma twarzą "kość do zgryzienia", cały bowiem naród czeka na rozwiązanie całej tej zawilej sprawy.

cel wylimnować z życia narodo krawa, srodniowieczna, sprawiedliwie oraz abdo solutym dotychczasowych monarchów. Tymczasem nadal trwają walki wewnątrz Yemenu między oddziałami zdetrzonizowanego krola El-Badr i wojskami gen. El-Sallal. Pierwszym sprzyja Arabia Saudycka i Jordania. Drugim zaś - Egipt z prezydentem Nasser na czele.

Sowiety wystrzeliły ostatnio rakietę kosmiczną - "Mars I", w kierunku planety Marsa. Rakietą ta jest równocześnie automatyczna stacja kosmiczna, która oprócz fotografowania, wierzchni Marsa dostarczać będzie cennych informacji drogą radiową. Próba powyższa jest już trzecią z rzędu, by wprowadzić radiową komunikację międzyplanetarną i zrobić zdjęcia z Marsa, pozwalające przekonać się, czy istnieje jakie życie na tej planecie oddalonej od ziemi o ponad 55 milionów kilometrów.

Krolowa Anglii Elzbieta II, w swym mowie tronowej wyraziła radość z pokojowego rozwiązania konfliktu kubanckiego. Zapowiedziała nadto bliskie przystąpienie Anglii do Wspólnoty Rynku Europy. Odpowiedziała sie po stronie Indii, do których wstąpiły wojska Chin komunistycznych. W sprawie Berlina - Anglia gotowa jest na przeprowadzenie rozmów, z tym jednak zastrzeżeniem, że wolność i bezpieczeństwo mieszkańców Berlina - zachodniego będą ściśle strzeżone. Krolowa Elzbieta strzegana, także szeroki zapowiedziała na polu programu reform na wychowania.

Podczas otwartej dyskusji, lider Labour Party, Gaiskell, skrytykował Stany Zjednoczone, że ogłosiły blokadę Kuby, bez uprzedniego porozumienia się z rządem angielskim.

WIADOMOŚCI z BRAZYLII

Niniejszy numer "LUDU" liczy 8 stron ze względu na 2 dni wolne. - Przeczytajmy w dzisiejszym numerze: "Oszkondowania dla uchodźców" - str. 7.

- ★ Stan Guanabara otrzymał kredyt od Miedzamerykańskiego Banku Rozwoju w sumie 1.673.310 kruczejów na rozbudowę kanalizacji i zbiorników wody.
- ★ Z Rio de Janeiro wylciał samolot do Moskwy wioząc ciała dwóch dyplomatów sowieckich, którzy utopili się w zatoce riockiej podczas kapieli.
- ★ Lider partii UDN w Kongresie, deputowany Mene-doz Cortes, zginał w katastrofie lotniczej. Razem z nim zginał major Lemeiro, który po dwakroć podniósł rokosz przeciw polityce rządu.
- ★ Fundacja Forda przeznaczyła dla Uniwersytetu Brazylijskiego 650 tys. dolarów na budowę laboratoriów fizyki, biologii i mikrobiologii.
- ★ Na zjeździe handlowców brazylijskich w Rio, postanowiono obchodzić rocznicę "dnie kupca" wyznaczony na 30 października.
- ★ Specjalny wysłannik Brazylii w sprawie pośredniczenia w sporze między USA i Kuba - gen. Albino Silva powrócił już do kraju, nie osiągawszy żadnego realnego celu.
- ★ Plebiscyt styczniowy za zmianą systemu rządów w Brazylii musi posiadać większość opinii publicznej, czyli ponad 50 procent głosów. W przeciwnym razie głosowanie będzie powtórzone.
- ★ Zwieszenia opłat miesiecznych o 100 procent domagała się robotniczy rioscy. W tym celu przygotowują demonstracje na 13 listopada przed gmachem Min. Pracy.
- ★ Cena oficjalna dolara wynosi ostatnio 460 kruczejów przy sprzedaży i 475 kruczejów przy kupnie.
- ★ Wszyscy obywatele brazylijskie deklaracje za swych dobr i sum posiadanych zagranicą. Zajmie się tym rządowa centrala eksportu i importu - SUMOC.

Migawki ze Świata

- Terrorysty komunistyczni wenezuelscy wysadzili w powietrze kilka zrzubów naftowych należących do kompanii amerykańskich. Akty sabotażu wiążą się z niedawną blokadą Kuby.
- Ponad trzytysięc techników sowieckich przybyło do Egiptu, by kierować budową wielkiej zapory wodnej w Assuan.
- Władysław Gomułka i Otto Ulbrich bawią z wizytą w Moskwie. Prasa nie podaje celu tej podróży.
- Czterdziestu żołnierzy sowieckich wysłanych do Kuby, zdezerutowało ze swych oddziałów, przechodząc na stronę powstańców anty-fidelistow, błądzących się w górach Escambray.
- Monarcha Arabii Saudyckiej, Ibn Saud, nie czuje się pewnie na swym tronie, wiedząc, że książę saudycki Talal, wygnany z kraju, przygotowuje spisek przeciw niemu.
- Prawdziwa się aparatów wykrywających wszelkie doświadczenia nuklearne ustanowily USA wokół Rosji sowieckiej.
- Wizytę w wielu państwach przygotowuje prezydent de Gaulle na przyszły rok, w tym do USA, Ameryki Południowej, Indii, Persji, Norwegii, Etiopii itp.
- "Pyrosil" jest specjalna porcelana, która używa się do zabezpieczenia zewnętrznej powłoki rakiet kosmicznych. Ostatnio polowały się w USA także i wazy kuchenne, b wytrzymałe na zmianę temperatury.
- Nowy zegar elektroniczny "Soltron" został skonstruowany po 12 latach nieustannych prób. Jedyna częścią ruchomą są wskaźnikowe.
- Kolejka podziemna w Sztokholmie (Szwecja) będzie całkowicie zautomatyzowana, bez konduktorów i kasjerów. Jej inauguracja odbędzie się w połowie 1963 roku.
- Arcybiskup zony arktycznej Donald Marsh objeżdża Europę, poszukując kandydatów do objęcia 36 parafii. Warunki nieodzwone kandydatów: dobra forma fizyczna i zdolność do języków.
- "Podróż nakoło świata w 80 dniach" stała się imprezą turystyczną, w której bieżący udział 100 państw. Ta podróż, w wyprawie, rozpocznie się w Paryżu i objeździe wielkie miasta całego świata.
- Wolny świat nie może odłączyć wierzyć Sowietom, oświadczył angielski minister Spraw Zagranicznych. Rosja w wypadku Kuba straciła w świecie resztki jakiegokolwiek zaufania.
- Zdezonizowany krol Yemenu, El-Badr, zwrócił się z apelem do całego świata, by powstrzymało interwencje sił obcych w wewnętrznych stosunkach tego państwa.
- Otrzymał dymisję indyjski minister Obrony Narodowej, Krishna Menon, wywołana słabym przygotowaniem armii do stawienia czoła inwazji chinczkiej.
- Ben Zwi porad trzech został obrany prezydentem Izraela na najbliższe pięć lat.
- Partia komunistyczna Indii potępiła agresję chinczka, dając swe całkowite poparcie stanowisku premiera Nehru.
- Od kilkunastu dni nie przychodzą do Moskwy gazety z Chin komunistycznych, czyli od chwili, gdy Chruszczow zgodził się na zwinięcie sowieckiej bazy w Kuby.
- Trzy komórk komunistyczne wykryto w argentyńskim Min. Obrony Narodowej. Min. Spraw Wewnętrznych, Rodolfo Martinez, zapowiedział użycie środków represyjnych przeciw tej partii.
- Liczne zamachy na amerykańskie nieruchomości w Chile oraz wykrycie wielkiej ilości bibuły komunistycznej pochodzącej z Kuby, może spowodować zerwanie stosunków między Chile i Kuba.
- Nagrodę Nobla w fizyce i chemii za rok 1962 otrzymali: fizyk sowiecki - Lew Dawidowicz Landau - oraz dwóch chemików angielskich, John C. Kendrew i Max F. Perutz.



Nowy kościół parafialny w São Mateus do Sul, Paraná, zalicza się do najpiękniejszych świątyni osrodków polonijnych w Brazylii. Ks. Prob. Bronislawa Bauer kończy dzieło swych kilku poprzedników.

Kalendarz "Ludu" na r. 1963

Im więcej się zna swój kraj, tym więcej się go kocha. Poznajmy Brazylię poprzez "Kalendarz Ludu", w którym znajdziemy wiele cennych i ciekawych wiadomości, m. in.: Aparcidiu, Brazyliu w oczach Europejczyków, Największe stany w Nordesie, Przemysł Brazylii, jej bogactwa, import i eksport, itp. Zamawiajmy zczasem "Kalendarz Ludu" by lepiej poznać kraj w którym żyjemy!

- ★ Aresztem domowym ukarany został admirał w stanie spoczynku, Silvio Heck, ponaiewa krytykował stanowisko rządu w sprawie blokady Kuby, jak również dowódcę I Okręgu Wojskowego - gen. Osmino Alves.
- ★ Złoczywszy urząd gubernatora stanu, Carvalho Pinto poświęci się rolnictwu, nad którego rozwojem pracował przez cały czas swego urzędowania.
- ★ Najważniejszymi rezolucjami konferencji między-parlamentarnej w Brasilia są: utrzymanie pokoju światowego oraz przestrzeżenie w sporach międzynarodowych decyzji Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.
- ★ Brazylija opowiedziała się za Indiami w ich konflikcie z Chinami komunistycznymi, który w najbliższym czasie weździe pod debaty ONZ.
- ★ W wyborach na prezesa rioskiej Unii Studentów Uniwersyteckich wygrał kandydat demokratyczny - Osiris Azevedo Filho, białe swego rywala José Carlos Brandão Monteiro - z zianego lewicowca.
- ★ Kauczuk był dawniej monopolem Brazylii. Noszenie kauczuku wykradła Anglii i zaszadzi w Malajzi. Dziś Brazylija sprzedawanie kauczuku właśnie z Malajzi.
- ★ Carlos Lacerda przegrał wybory w Rio nie z przyczyn ziej administracji, bo tej nikt nie morze nie zarzucić, ale ponaiew chciał narzucić wyborcom swe osobiste przekonania. Taką jest opinia polityków lokalnych.
- ★ Kursy czytania i pisanie będą wprowadzone do programów telewizyjnych z polecenia prezydenta Goularta, uważającego telewizję za doskonały środek przeciw snalibetyzmowi.
- ★ Znaczna liczba wybitnych uideistów wypowiedziała się za zbliżeniem się tej partii do Adhemara de Barros. Jak dotąd - UDN i Adhemar byli zacieklemi przeciwnikami.
- ★ Kandydat gausowskiej partii PTB, Michaelson, przegrał wybory na gubernatora stanu, ale próbować będzie lepszego losu w Portalcie na prefekta Porto Alegre.

KRONIKA ROLNICZY

ZRANIENIA U ZWIERZĄT

W jesieni zdarzają się dość częste zranienia zwierząt o kawałki drutu, blachy, szkła lub inne ostre przedmioty. Szczególnie niebezpieczne dla życia zwierząt są krwotoki. Małe krwotoki zatrzymują się zwykle same. Duże natomiast mogą spowodować nawet śmierć zwierzęcia na skutek utraty krwi. Krowotaki takie trzeba powstrzymać. W celu powstrzymania krwotoków stosuje się okłady z zimnej wody, octu lub ucisk krawiającego naczynia. Tamowanie krwotoku za pomocą ucisku polega na tym, że uciskamy najpierw palcami miejsce powyżej rany (w kierunku serca), a następnie — kładziemy w tym miejscu tampon przytłoczone z zwiniętej waty albo płótna, lub nawet świeżo wystrugany klocek, który dociskamy do ciała i owiązujemy mocno bandażem.

Krwotok z kończyny można powstrzymać przez zacies-

nienie sznura lub innej opaski powyżej zranionego miejsca. Ucisk sznura nie może trwać dłużej niż 2-3 godziny.

Po powstrzymaniu krwotoku trzeba ranę oczyścić, przemywając ją środkami dezynfekcyjnym, np. 1 procent roztworem lizolu, 2 procent dą utlenioną. Przed tym trzeba wystrzeć sierść dokoła rany za pomocą krzywych nożyczek, uważając by włosy nie dostały się do rany.

Następnie nakładamy na ranę opatrunek składający się z gazy, waty i bandaża. Materiały te muszą być bezwzględnie czyste. Bezpośrednio na ranę kładzie się gazę, która może być posypana jakimś proszkiem dezynfekcyjnym np. dermatolem, jodoformem itp. Na gazę kładzie się watę i umocowuje opatrunek za pomocą bandaża, chustki lub płótna.

S. B.

PRZYORYWANIE POPLONÓW

Wartość nawozowa poplonów może być w znacznym stopniu zmniejszona przez nieodpowiednie stosowanie zabiegów agrotechnicznych. Odnosi się to przede wszystkim do pory i głębokości zarywania nawozów zielonych. Należy pamiętać, że zbyt wczesne przyorywanie zwłaszcza na glebach lekkich, może spowodować pewne straty na skutek wypłukania azotu do głębszych warstw gleby.

Dlatego też nawozy zielone należy przyorywać możliwie jesienią, aby rośliny mogły jak najdłużej rosnąć i wytworzyć jak najwięcej zielonej masy. Nie należy obawiać się pierwszych przymrozków. Pod zwartą runią roślin gleba zamraża później, swarzone przez mróz rośliny

łatwiej jest przyorać, a z nastaniem mrozów nie ma niebezpieczeństwa wypłukania azotu.

Natomiast na przepuszczalnych, piaszczystych glebach — w odróżnieniu od pozostałych typów gleb — korzystniej jest przyorać poplon nie jesienią, lecz na wiosnę. Przyoranie jesienią zielonki na glebach lekkich, piaszczystych powoduje większe straty azotu na skutek wypłukania przez deszcz. W tym przypadku, za wiosennym przyoraniem, przemawia również fakt — że rośliny nie zarożnate zatrzymują wodę. Różnica w zawartości wody w pierwszych dniach wiosny na polu pokrytym porostem i bez niego może dochodzić — według badań naukowych — do 4 procent.

mgr L. Szymczak.

KRONIKA SPORTOWA

★ Liga riocka: Flamengo - Fluminense 1x0, América - Zagłębie 1x4, Polonia Bytom - Wisła 1x1, Legia - Odra 1x0, Górnik - Legia 4x1, Polonia Bytom - Ruch 3x3, Zagłębie - Wisła 4x2, ŁKS - Lechia 1x0, Odra - Lech 1x0, Gwardia - Stal 2x1, Arkonia - Bytom Szcecin 2x0.

★ Międzynarodowy mecz hokeju na trawie Polska - Niemcy Wschodnie zakończył się wynikiem remisowym 1x1.

★ W międzynarodowych zawodach szermierych Jagośławii, Polak Witold Woyda zdobył wicemistrzostwo we florecie.

★ Liga paulistańska: Palmeiras - Esportiva 0x2, Juventus - Comercial 3x0, Botafogo - Noroeste 0x2, Jabotiana - Guarani 1x0, Corinthians - Prudentina 3x0, Comercial - Palmeiras 2x1, São Paulo - Jabaguara 3x1, Portuguesa - Ferroviária 2x1, Juventus - Noroeste 0x0, Guarani - XV Piracicaba 1x0.

★ Liga gausowska: Grêmio - São José 0x0, Faurópolis - Florianópolis 2x1, Flamengo - Pelotas 4x2, Guarani - Juventude 2x1.

★ Liga santakatarska: Atlético - Paula Ramos 0x0, Paissandu - Barroso 1x1, Olimpic - Carlos Renaux 2x2.

★ Liga kurtybska: Nie było spotkań ligowych, gdyż reprezentacja Parany odbyła mecz treningowy z Londrina, przegrywając 1x2.

★ Międzynarodowe spotkania: Francja - Niemcy Zachodnie 2x2, Sporting - Dundee (Szkocja) 1x0, Atlético (Madryt) - Hibernians (Szkocja) 4x0. Te dwa ostatnie mecze są ważne o drugie miejsce mistrzostwo Europy.

★ W międzynarodowym meczu tenisowym o Puchar Davisa, Szwecja przegrała z Meksykiem, który będzie grał z Indiami.

Drobne Wiadomości Gospodarcze

★ Rządowa Instytucja Ekonomiczna (SUDENE) - dia rozwoju Nordeste rozciąga swą akcję na stany: Maranhão, Piauí, Ceará, Rio Grande do Norte, Paraíba, Pernambuco, Alagoas, Sergipe i Bahia.

★ Rolnicy holenderscy wydłubali nowy typ ziemniaka, który w prowincji Gelderland, który można sadzić dwa razy do roku, co dawniej uważano w Europie za niemożliwe. Dzięki temu spodziewany jest zbiór 45 ton ziemniaków z jednego hektara.

★ Stan Bahia produkuje rocznie prawie 48 ton kakao, który się eksportuje głównie do Czechosłowacji, Niemiec, Argentyny, Rumunii, Holandii, Chile i Japonii.

★ Specjalna delegacja przemysłowa Kanady odwiedza obecnie Amerykę Południową, by zapoznać się z rynkami miejscowymi. Zwiedziła także główne centra przemysłowe Brazylii.

★ Rząd Parany otworzył bezpłatne kursy administracyjne, celem wyszkolenia zdolnych i kompetentnych urzędników w różnych sektorach administracji publicznej. By uczestniczyć w kursach przyjmowani są kandydaci bez względu na wiek.

★ Rząd federalny otworzył specjalny resort przy Min. Spraw Zagranicznych, który zajmie się wyłącznie rozszerzeniem handlu między Brazylią a państwami bloku socjalistycznego.

UŚMIECHNIJ SIĘ...

Udany podstęp

W czasie wojny 1914 roku pewien żołnierz irlandzki, przebywający we Francji, ożrymuje od swojej żony list, z którego dowiaduje się, że jego wsi nie ma już ani jednego mężczyzny zdolnego do pracy a na dołbek żona nie może zaobrać pola, bo jest chora. Irlandczyk odpisuje szybko:

"Na milosc Boga nie orz pola. Tam jest zakopana broń"

List naturalnie przechodzi przez cenzurę i w wiosce, o

której mowa zjawiają się zandarni, którzy w poszukiwaniu broni przekopują cały teren.

Gdy wieśniaczka doniosła o tym mężowi, ten odparł:

"Teraz, kiedy ziemia jest przekopana, możesz śmiać".

Abstynent

Falenciel siedzi w knajpie z dobrym znajomym i w pewnym momencie zawiązuje supelek na serwetce.

— Po co to? — pyta znajomy.

— Żeby nie zapomnieć.

— Czego?

— Ze jestem abstynentem.

Po kilkunastu kieliszkach dobry znajomy zauważa:

— Supelek pan masz na serwetce, a chłaz pan wódkę jak świnia.

— Bo uważasz pan, supelek zawsze sprzątam do piero jak sobie po kieliszku wyčeramać us.

Upzejmy Jas

Nauczyciel nie może odzwyczaić małego Jasia od mowienia do niego "per ty".

Wreszcie pewnego razu daje mu polecenie, aby pięćdziesiąt razy przepisał zdanie: Nie wolno mówić "ty" do swego nauczyciela.

Nazajutrz przeglądając zeszyt Jasia nauczyciel pyta zdziwiony:

— Czemu zdanie to przepisałeś nie pięćdziesiąt ale sto razy?

— Aby ci sprawić przyjemność — odpowiada Jas.

Jak tak można!

Jakiś grubasek zabiera się właśnie do pachnącego smażoną cebulką befsztyka, gdy podchodzi do niego zebrak i mówi:

— Może mnie pan czymś wspomóc. Od trzech dni nie jadłem.

— Cóż to za ludzie! — wybuch grubas — sami nie jedzą i innym nie dadzą!

★ Istnieje już w Rio Brazylijskie Towarzystwo Właścicieli rekrutujące i selekionujące robotników do pracy w przemyśle i handlu.

duch Wachadły się do nich przyłączyć?... To tam jest rwetes i festa. A może Vito będzie dobry, jeździe z mularzami i każe mi wsiąść? To byłby mądry chłop... ale Vito jechał ze spuszczoną głową i zupełnie zapominał, że Stasiak leci za nim.

Stasiak zmiarkował beznadziejność swej myśli, wykombinował, że nie potrzebuje iść do domu Wachadły i przechodzić koło Straszdył, bo Vito sam już trafi. Kiedy w połowie Kamiennej dostrzegł znaną mu boczną drogę, ucał skrzydła u ramion. Odebrał się u ramia i biegł lekko jak orzełek myszotów. Musiał zyskać na czasie, z jednej strony miał coraz zbliżający się dom, z drugiej oddalający się Vito. Gdyby go nieobszczył chwycił w potowie drogi, to zawsze z którejś strony przyjdzie pomoc.

Za chwilę był przy bramie, gdzie leżało bydło, fukało i żulo powoli dzienny pokarm.

Kiedy Vito przyjechał, Wachadło już dawno leżał pod pierzyną. Twarz tak miała zniekształconą i spuchniętą, że nawet najbliżsi by go nie poznali, gdyby nie byli świadkami stopniowej zmiany. Bankowate powieki wyglądały jak przyzepszenie pecherze nalane wodą.

Wachadło pod pierzyną dygotał, aż szkło w którymś obrazie dzwoniło. Zbrany koło chorego przychodziło na myśl, że któryś święty zbyt silnie ujmując się ze wstawieniem do Stwórcy i prosi o uleczenie gospodarza i prezesa Towarzystwa Wzajemnej Pomocy.

— Boże mój, Boże!... płakała Weronka — co za nieszczęśliwy wypadek, bo to raz leciały osy rojami, przeleciały i nic, a tu dzisiaj rzuciły się jak oszale.

— Tak kumo, widać zacuchnął im znój od koni i to ich rozosiłło.

— Coś w tym jest prawdy, ale jak tu robić w polu bez znoju? — odezwała się Belniakowa. Jak pomnę — to już dwa wypadki śmierci było przez serszynię.

— Widać dopust Boży — potwierdziła gromada sąsiadów i sąsiadek, bo wieść rozeszła się szybko, po całej kolonii. Stasiak biegnąc po Vito, niósł wiadomość, jak wiecieć słomy i podpalał krawędzie drogi, bo któśkolwiek pracował nad brzegiem zajmował, że leci po Sekanta, bo Wachadło umiera, że nic po nim, że go osy zagryzły, oslepi i spuchnięty leży w korycie. Dobrzy ludzie szli choć późną nocą, oświetlali sobie drogę latarniami i ogarkami. Na drodze migotały wiechciec słomy i rozróżniono drewna i tak prawie do północy napelinali mieszkanie pokasanego gospodarza, niosąc nieszczęśliwemu nie tyle pomoc, ile dobre serce.

Vito Sekanty robił wszystko co mógł i co umiał, aby nieszczęśliwego ratować.

Przyszła i Józefa Reznierowa, sama o pomocy, sławna akuszerka i zamawiaczka węży, różnego rodzaju robactwa i chorób. Kobieta ta zdobyła sobie już wielki mir i szacunek, u wszystkich mieszkańców w całym municypium, bez wyjątku na pochodzenie, stan majątkowy a nawet i wykształcenie.

Podobnie jak Deda, posiadała jakaś siłę hipnotyczną, z której sama nie zdawała sobie sprawy, jakieś nadzwyczajne fluidy wytworzone w samoochronie bliźniego, które na chorego działały jak światło na ciemności. Bywało, że chory lub chora zjawiali się w nieprzytomnym stanie, gdy wchodziła do mieszkania i odzywała się swoim niesamowitym brzmieniem głosem:

Pod przejściu ognia, w jego dziuplach gnieździły się na zmiany: pszczoły, osy, trzmiele. Wysoko w dziuplach pod konarami odnawiały gniazda rok rocznie jastrząbki — myszoły.

Niezwykły ten okaz z każdą wiosną stroił się w wieńce szyszek wielkości ogórków, zaczynał od koloru srebra i kończył na miedzianej pozłocie. Wtenczas każdego poranka, po przygrzaniu słońca, zionął żółta kurwawa zapylającego się pyłu.

Pod dobrym obiedzie Wachadło przystawił pług do świeżego zagonu. Konie opierały się jak mogły, stękały, przystawały. Oracz pomagał, pchał, kręcił lemiusz na wszystkie strony. Korzenie pekały, ostrze skakało z kamienia na kamień, konie potykały się na pyski, oraczowi szarpało ramionami.

Ciągłe nawoływanie, wii hola, nazad! i wi! — rozlegało się po lesie. Słońce zapamiętałe parzyło, z bydląt kapał pot, z Wachadły również. Oracz wyciągnął koszulę z pasa, której poly wiewały w parnym północno-zachodnim wietrze. Wilgotny war napelniał powietrze, zwiastun bliźniego deszczu.

Wachadło nieustannie borykał się z pługiem, skacząc to w lewo, to w prawo, prut ziemi i podważał korzenie i mrowczym krokiem zagon. Każdą pięć ziemi zdobyta pługiem oblewał potem tak oracz jak i konie.

Udręka z korzeniami, zgrzyt kamieni pod stałą, war słoneczny, różnego rodzaju moskity, komary, padalce i pajaki, wszystkie te i jeszcze inne trudności razem wzięte, pompowały z rolnika krew, siłę i rozpraszają po sercieniu.

W każdej licho odwróconej skibie, czytał koszmarnie myśli, widział w niej jak w lustrze wszystko co przeszło, ale tego co przyjdzie nie mógł dobrze dojrzeć, bo przykrywał je całun czarnej spalenizny, pod którym ukrywała się kromka niepewnego chleba.

Oddawna odczuwał, że nogi mu ołowiają, niezdarnie skacze ze skiby na spaleniisko. Nie tak, jak kiedyś... Zmęczenie, nie zmęczenie?... Starość może?... Wyczerpanie chyba?... Chęci są, ale siły opadają, kości leniwią... i tak coraz w czeluć tępieje energia.

Gdybym tę pracę podjął w Polsce, to napewno dorównałbym dzieciwoi. I tak przez nadwyrężone siły wkradło się do serca Wachadły zwątpienie, jak próchnica do serca olbrzymiego piniora.

Weronka odczuwając również silne gorąco, zostawiała wianie żyta na sienie, poniosła Wojtkowi garnek herbaty z mlekiem i pierogi z serem.

— Hola — zawołała — spocznij trochę ty i konie, bo tu mordęgie macie niemałe.

Stanął. Z koni ciekła piana. Lewemu siwkowi kapała krew z nozdrzy. Oracz ujął zwisającą koszulę, zdjął kapelusz, wycierał nią czoło i lysinę.

Ej Wojtuś, jakoś mi prędko lysięjesz. Siwizną za się wyskubać, ale lysinę nadsadzić — trudno, zauważyła niepoehlebie Weronka.

Kącik Lekarski

To, że dziecko późno zaczyna mówić, nie jest zawsze niepokojące

Dziecko normalnie rozwinięte zaczyna wypowiadać swe pierwsze słowa między 15 a 18 miesiącem życia. Początkowo chodzi więc istotnie o pojedyncze oderwane słowa, mające wyrazić całą myśl i dopiero później dziecko zostawia za sobą dwa czy kilka słów, jak np. "mama cacy". W wieku dwóch lat mówi jeszcze o sobie w trzeciej osobie, używając do tego swego imienia i dopiero w trzecim roku pojawia się w jego słownictwie słowo "ja" oraz kilka przymiotników i przysłówców.

W 3 i 4 roku rozwój umysłowy i rozwój stanów uczuciowych dziecka są ściśle ze sobą związane. Dziecko robi większe postępy, jeśli interesuje się swym otoczeniem i jeśli, na odwrót otoczenie interesuje się nim.

Nie trzeba tu chyba dodawać, że rozwój mowy u dziecka normalnie rozwiniętego następuje wraz z rozwojem umysłowym i tak samo dzieje się na kolejnych etapach. Jest to prawo ogólne, niezależnie od tego, w jakim wieku: dziecko aby mówić, trzeba by dobrze słyszało i miało właściwie rozwinięte narządy mowy.

Zaburzenia słuchu mogą powodować pewne opóźnienie mowy, tak jak głuchota jest najczęstszą przyczyną, że dziecko staje się niemowle. Trudno jest jednak wykażać, że to właśnie częściowa głuchota jest przyczyną opóźnienia mowy u dziecka. Aby to zbadać, należy zająć się zabawą (po czym wypowiedział mu do licha samogłoski i spółgłoski, unikając tego, by widział ruchy warg. W ten sposób można wykryć u dziecka niezdolność do rozpoznawania pewnych dźwięków.

Złe ukształtowanie jamy ustnej i podniebienia mogą także utrudniać dziecku wypowiadanie słów, nie opóźniając jednak okresu, w któ-

rym zaczyna ono je wypowiadać. O wiele poważniejszym są zaburzenia rozwojowe zmysłu kordynacji mięśni języka i strun głosowych. Dziecko jest wtedy często niezadowolone do mówienia i nie może nawet poruszać językiem czy ustami.

Pomijając nieprzewidywalny umysłowy, pewna ilość dzieci, nie głuchych, ani też nie opóźnionych w rozwoju, zaczyna mówić głośno. W tym wypadku należy zwrócić uwagę na okoliczności natury uczuciowej. Nie dotyczy to groźnych wypadków opóźnienia mowy, gdy dziecko, nie mogąc mówić, wyraża swe myśli przy pomocy znaków i w stosunku do którego nawet i metody lecznicze są długo bezskuteczne.

Brak zainteresowania dzieckiem, brak ciepła w stosunku do niego są o wiele częściej niż się przypuszcza przyczyną opóźnienia jego mowy. Niemniej prawdziwy jest fakt, że błędy wychowawcze mogą stać się przyczyną zaburzeń w wymowie, pokutującym długo w późniejszym życiu, jak np. szeplenie.

Jakanie się stanowi natomiast słownego zaburzenia mowy opartego przede wszystkim o zaburzenia natury duchowej czy nerwowej, ale i ono może znaleźć się u podłoża samego opóźnienia mowy dziecka.

Dziecko może zacząć się jękać w wieku 3 de 4 lat, ale częściej jeszcze w wieku 6 do 7 lat lub później. Niektóre dźwięki, wydawane przezeń są niestandardnie wydłużone lub też nie mogą niekiedy "wyjść z ust". Nazywamy to jakaniami tonicznymi, które jest najgroźniejsze. Spazmatycznym ruchom głosi towarzyszą także ruchy ust, oczu, całej głowy.

Zdarza się, chociaż rzadziej, że dziecko, które dobrze mówiło do 10 lub 11 lat, zaczyna nagle jękać się. Mo-

że to także wystąpić u dziecka, które poprzednio bełkotało dotąd, ale w sposób, który nie zwrócił uwagi ani jego rodziców, ani jego samego. W tym wypadku chodzi o nagie uświadomienie sobie tej niepoprawności, co z kolei powoduje swego rodzaju sparaliżowanie mowy za każdym razem, gdy dziecko takie wruszy się lub przestraszy.

Istnieją także czynniki dziedziczne wywołujące jękanie się i tak znane są całej rodzinie jakąś. Na szczęście jakanie jest ulomnością, której łatwo się można pozbyć i to w sposób skuteczny. Ale gdy osoba jakąkąś jest już dorosła, w grę wchodzi inne czynniki duchowe i one mogą udaremnić wszelkie najdoskonalsze starania stosowane przy leczeniu.

Powrótny więc raz jeszcze, że opóźnienie mowy u

dziecka zdrowego, właściwie rozwiniętego nie musi stanowić czegoś niepokojącego z jakiegokolwiek punktu widzenia. Jeśli nie wierzyć biografom Einsteina, ten słynny twórca teorii względności i genialny uczyony zaczął wypowiadać swe pierwsze słowa w wieku 4 lat. A ktoś osmieliłby się powiedzieć, jakoby był on opóźniony w rozwoju umysłowym. Czyż nie lepiej tłumaczyć sobie to, iż przyszedł wielki człowiek nie odwołując się do potrzebnych słów. Jeśli więc jeszcze w wieku nie mówi jeszcze w wieku, gdy większość jego rówieśników mówi "tata", "mama", nie przerażajcie się, ale zwróćcie się do lekarza, który przyjdzie wam z pomocą, jeśli będzie tego potrzeba, lub też rozporczy wasze obawy, czego wam też życzymy.

R. D. Fournier

Z wielkich przygód Medycyny

Od Komnat Watykanu do Szpitalnej sali

(Dokończenie)

Pod karą chłosty i przegięza

Opisując swoje doświadczenia, Lower zaznaczył, że pragnie jak najszybciej je opublikować, ponieważ "niejaki Denys" zamierza skraść mu pierwszeństwo. Ów "niejaki Denys" — to był profesor filozofii i matematyki w Montpellier, dawny lekarz Ludwika XIV. Przetoczył on beczko średnio z żyły jagnięcia ośmiem uncji krwi sześćdziesięcioletniemu umierającemu — chłopcu. Zacheony skutecznością tego zabiegu, Jean Denys, pelen zapału, przeprowadza szereg dalszych transfuzji. Niestety kończą się one na ogół śmiercią pacjenta. Wdowa po jednym z pacjentów wytacza Denysowi proces; oskarżony o spowodowanie śmierci chorego — Denys proces przegrywa.

Ale próby leczenia krwią nie ustają. Nie ustają nawet po tym, gdy parlamenty Francji, Anglii i Austrii wydały ustawy, zabraniające przetaczania krwi — (1675 r.) pod karą chłosty i przegięza. Transfuzje krwi przeprowadzane są niemal przez cały XVII wiek. Kończą się one zaś — dość niemiernie — zawsze umiera z wycieńczenia, a odbiorca albo również umiera, albo zapada na dziwną chorobę: oddycha coraz trudniej, ma silną gorączkę, a dźwięki jego przybierają siłą barwę. O bezpośredniej przyczynie tych nieszczęśliwych wypadków wiedzą tylko wtajemniczeni, ponieważ — wszystko odbywa się w ukryciu.

Udana próba Kolejną głośną datą w dziejach przetaczania krwi

będzie dopiero 1818 rok, kiedy londyński lekarz Blundell, przy współpracy znanego w Anglii chirurga Henry Cline'a przeprowadzi z doskonałymi wynikami transfuzję krwi ludzkiej. Pacjentką jest kobieta umierająca z powodu ciężkiego krwotoku przy porożu. Przetoczono jej ponad 350 cm. sześciennych krwi, którą doktor Blundell pobrał za pomocą strzykawki u swego asystenta.

Od tej chwili odżywa zainteresowanie dla leczniczego stosowania krwi, odżywa wiara w możliwość i celowość metody. Dr. Blundell udoskonala swoją technikę, konstruując specjalne aparaty do przetaczania krwi, sam w czasie zabiegu niezwykle bacznie obserwuje pacjenta i przy najmniejszych niepokojących objawach, jak niespokojny stan chorego, dreszcze, bóle itp. przerywa transfuzję.

Blundell znajduje wielu naśladowców, między innymi w Polsce, gdzie lekarz Bylina — Świątkowski przeprowadza ponad 150 przetoczeń krwi. W tym samym czasie w Petersburgu, lekarz Geselins ma za sobą już 300 przypadków transfuzji. Wciąż jednak większości odbiorców umiera.

Sensacją naukową staje się doświadczenie lekarza Highome'a, który pierwszy przeprowadza reinfuzję, to znaczy wstrzykuje choremu dożylnie jego własną krew, utraconą w czasie krwotoku.

A B C

Jak więc jest z tą krwią? Już wiadomo, że krew

zwierzęca musi przetrwać od krwi ludzkiej... przetaczanie jej... oplakane struki... wykazuje doskonałą... najejpiej reaguje... gdy przetacza... własną krew... do skład krwi... człowieka... skład krwi... wieka? Coraz więcej... rzy i naukowców... powodzi na to... pytanie. I oto... rozpoczęła się... cynu epokowy... badaczy — dr... ner w Wiedniu... tock w Londynie... nie od siebie... tych samych... wykrywają obecność... rowicy krwi... które w określonych... runkach powodują... pienie się krwinek... ki. Przechwyciła... na aglutynacji... pierwszy krok do... drugiego: nie wolta... taczają człowieka... zawierające takie... przeciw którym... wane aglutyny w... rowicy.

I wkrótce potem... teiner publikuje... wykrytych przez... różnych grup... które nazywa pier... literami alfabetu... C. W dziedzinie... uczony polski dr... pogłębia badania... pami krwi, wprowad... podział na ctery... A, B, AB, i O. Ten... podział zostaje... ga wojna światowa... cjalnie zatwierdzo... pier na Międzypa... wym Zjeździe w... (C. d. n. str.)

— Co tam — rzekł Wojtek obojętnie — w Polsce mówiono, że na mądrej głowie głupi włos nie siedzi.

— Jakaś taki mądry, to wiesz co Wojtuś?... Kupmy od Mantinia bór za drogą, przed chwilą był i kazał ci powiedzieć, że sprzedaje.

— Skaranie, jeszcze więcej lasu ci się zachciewa?... Ja sprzedałbym to, co posiadam i wróciłbym do Polski. Tam życie, a tu harówka.

— Napewno i tam na siedząco nie orzą? Kupmy, kiedyś napewno dzieciom się przyda, a choćby dla wygody, pod bokiem taki szmat ziemi. Podobno Tomek koło tego się kręci, a już wiesz, jaki to dobry sąsiad.

— Dobry chłop — dodał Wojtek — ale jako sąsiad, to sół w oku i kółka w boku. Wiesz "stara", że te pierogi mnie pokrzepiły. Teraz tylko korzenie będą strzelać.

— Tak jakbyś ty ciągnął? — zartowała Weronka.

— Wio siwki, wio!...

Siwki ruszyły, korzenie trzasnęły nadal. Weronka z próżnym garnkiem wracała do chałupy.

SZERSZENIE I JEGO SKUTKI

Wiatr ustał.

Słońce "wisiało" na trzeciej godzinie i dopiekało zuchwale.

W czisty skwaru coś zaszumiało w powietrzu.

Konie wierzgnęły. Stuhliły uszy, opuściły i nagle z miejsca wyrwały. Owady odrazu spięły oraczowi żądami oczy. Jednocześnie usłyszał bzykanie na głowie, pod kosażką na plecach i brzuchu. Wszędzie odezwał się jednocześnie drętwiący ból. Oślepnął do cna, przewrócił się pociągnięty lejami.

— Chryste ratuj! — zawołał. Wtulił twarz w brudę i zasypywał głowę gliną. Szerszenie cięły jak lancetami, bzykały po ubraniu i po czubku głowy.

Wojtek zerwał się, ciało gorzało jak w ogniu.

Rój szerszeni poszedł za koni.

Konie zerwały postronki i pląg został w krzakach.

Kiedy Weronka wchodziła przez bramę na podwórkę, konie z furgotem poniosły bramę. Gospodyni przed tym impetem schroniła się pod szope.

— Mniejsza o konie, ale co z Wojtkiem się stało?... — i biegła w stronę pola, wołając: — Wojtuś, Wojtuś!... Co z tobą?...

Wojtek co ubiegł parę kroków, to kładł się na ziemi, dani garściami świeżą glinę, kładł na oczy, uciskał ją na głowie i twarzy, to znów tarzał się po ziemi i wołał:

— Rafanku!...

Konie zatrzymały się w kacie stajni i płotu, drżały i rżały.

Dorośli fojarsze: Ewunia, Kaśka i Józek biegli na przelaż z pomocą.

Dzieci w piasku narobili pisku, ujęły malca i uciekły z nim do kuchni; zamknęły się i drepcąc — ptały. Jeden siwek miał przebity bok, rozkraczał nogi, trząsł się, rzeżył, drugi prychnął i kopał kopytami.... w grzywie i ogonach brzęczały szerszenie.

Na niesamowity krzyk dzieci, malch i dorosłych, na błaganie Wachadły o pomoc i rzenie koni, pierwszy przybiegł Mantinio, a potem Brzącek.

Brzącek podobnie jak trzmiel z kielicha kwiatu, wyłaził z lasu "brzęczał" — ranyściewy, co tu się stało?

— Szerszenie napadły, ratujcie!

Mantinio już niósł wiadro z wodą i wołał: — dajcie soli, macierza, okładać kompresami.

Starsze dzieci, które przybiegły z pola, podchodziły do koni. Brzącek, gdy usłyszał, że kompresy słonej wody są potrzebne, grzebał natychmiast w swej okrągłej głowie wszelkie możliwości skutecznego ratowania.

Wpadł do kuchni jak kula, pchnął drzwi do komory, w której działały wystrazone dzieci.

Pod ścianą leżało na klockach duże koryto ze słoniną. Brzącek wrzucił ją na ławę, wyciągnął ogromne niecki na środek kuchni i wylał kamy wody słonej.

Weronka i Mantinio wprowadzili zapuchniętego Wojtkę i zanoszili, że pomysł Brzącka jest dobry, aby go w korycie wymoczyć całego.

Piersi i tułów pomieścili się w wydrążeniu, nogi zaś wystawały ponad krawędzie, a domyślny Brzącek, dla wygody podstał przeszedł stołki pod stopy.

Mantinio lał wodę na brzuch prezesa z rozocznym octu i spirytusu.

Weronka zmieniała kompresy na twarzy i głowie.

Gruczoły w pachwinach rwały i bolaly. Wachadły brały drgawki dreszcze, spod ramion bóle pchały się w stronę serca jak tępe noże.

— Chryste ratuj, Chryste zmiłuj się — modlił się Prezes przez zęby — pozwól mi jeszcze odchowić dzieci, bo male... Kiedy już Prezes leżał długą chwilę w korycie, nadbiegł Tomek Murmur ze Stasiem. Kiedy tylko dowiedział się, co się stało, wrzasnął z miejsca do swojego syna:

— Leć po Vita Sekanta, tak jak jesteś, powiedz, że szerszenie pokąsały.

Stasiek z miejsca kopnął się wiedząc, że ma 10 kilometrów przed sobą.

Kiedy słońce zachodziło, znachor osiodłał osia, zabrał torbę i wyjechał klusem, a Stasiek biegł truchcikiem tuż za osłem.

Vito Sekante, nie guślił, nie kręślił znaków. To był wprawny lekarz, długoletni sanitariusz szpitala Misericordii w Kurytybie. W tym znał on wszystkich potężnych znachorów w całej prowincji. Właściwie znał swą spędział na koniu, przeważnie u boku niezrównanego Anselmo guślara nad guślarzami. Znał dokładnie wszystkie ścieżki w lesie zioła lecznicze.

Vito leczył podwójnymi lekarstwami; jedne wyrybane w lasach toriach, drugie zaś wytwarzał w garnkach kuchennych cedzonych przez smatę. Uchodził za lekarza, a nie za kurandiera i wolano go tylko w poważnych wypadkach.

Na Belniakowej gorze ściemniło się na dobre.

Staszkowi przychodziły różne myśli, że Wachado napewno umarł i lada chwila wylezie z krzaków, taki rozczapierzony jakby w korycie. Nie oglądał się wcale na boki, coraz więcej miejsca Szerszenie muła. Najwięcej korciła go myśl, jak przejdzie koło miejsca Szerszenia. Przy pieniądzech zawsze jakieś duchy pokutują, a co dopiero dzisiaj...

WYSOKI KOMISARIAT

DLA UCHODZCÓW ORGANIZACJI NARODÓW
ZJEDNOCZONYCH — FUNDUSZ ODSZKODOWAŃ

Do wiadomości uchodźców

1 — Przed dwoma miesiącami ogłoszony został układ, za-tem dla Uchodźców i Rządem Niemieckiej Republiki Federalnej na korzyść uchodźców przesładowanych ze względów narodowościowych przez reżym narodowo-socjalistyczny, nie szanujący podstawowych praw człowieka. Układ ten składa się z dwóch części.

2 — Uchodźcy, którym pozostały trwałe szkody na ciele lub zdrowiu, otrzymają to samo odszkodowanie, które przysługuje innym kategoriom ofiar przesładowanych. Ta część układu zajmować się będzie Rząd NRF, za pośrednictwem Urzędu Federalnej Administracji w Kolonii. Szczegóły dotyczące procedury, którą należy zastosować przy składaniu podań, wypracowane będą przez Rząd NRF, który ogłosi je w odpowiednim czasie.

3 — Ponadto, zgodnie z układem, Rząd NRF przekazał do dyspozycji Wysokiego Komisarjatu dla Uchodźców sumę 45 milionów MN, celem udzielenia pomocy tym ofiarom narodowościowych przesładowanych, które nie otrzymają żadnego odszkodowania przewidzianego w Niemieckim Federalnym Prawie o Odszkodowaniach.

4 — Funduszem tym rozporządzać będzie Biuro Wysokiego Komisarjatu dla Uchodźców, który w tym celu stworzy specjalny sekretariat. Sekretariat ten będzie rozpatrywał poszczególne podania i wydawał odpowiednie decyzje. Również stworzony będzie Komitet Doradczy, w którego skład wejdą organizacje dobroczynne, oraz przedstawiciele uchodźców i którego celem będzie udzielanie porad Wysokiemu Komisarzowi w kwestiach związanych z Funduszem. Przewidziany jest jednocześnie Komitet Odwoławczy złożony zarówno z organizacji dobroczynnych jak i z uchodźców.

5 — Zgodnie z układem z Rządem NRF z 5-go października 1960 r., Wysoki Komisarjat dla Uchodźców podejmuje się udzielenia wszelkich środków pomocy osobom narodowościowo przesładowanym. Ta część układu nie daje jednak poszczególnym osobom legalnego prawa i wszelka legalna akcja skierowana przeciwko decyzjom sekretariatu Funduszu, Komitetu Odwoławczego, lub w związku z wyplatami z Funduszu, jest wykluczona.

Osoby, które mogą otrzymać odszkodowanie

6 — Osoby, które były przesładowane przez reżym narodowo-socjalistyczny z powodu ich narodowości jeśli:

- były uchodźcami w dniu 1-go października 1953 r.;
- nie otrzymały żadnego odszkodowania według Niemieckiego Federalnego Prawa o Odszkodowaniach, lub innego odszkodowania przewidzianego dla ofiar przesładowanych. Wyjątek stanowią osoby które mimo otrzymanego poprzednio odszkodowania, specjalnie potrzebują pomocy.

7 — Krewini osób przesładowanych przez reżym narodowo-socjalistyczny z powodu ich narodowości, którzy pozostali przy życiu (wдови, dzieci, rodzice) i którzy wypełniają warunki wyżej wymienione (a, b) oraz pod warunkiem, że matry utrzymywałyby ich gdyby był pozostał przy życiu. Dzie-

ci przesładowanych, które osiągnęły pełnoletność w dniu 1-go stycznia 1961 r., lub wcześniej, nie będą mogły otrzymać odszkodowania

8 — Nie jest celem Funduszu wypłacanie odszkodowań osobom których sytuacja finansowa nie czyni tego nieodzownym. Osoby te mogą zażądać świadectwa stwierdzającego, że abstrahując od ich sytuacji finansowej w zasadzie należą do kategorii dla której Fundusz został przewidziany

9 — Osoby, które były przesładowane z powodów rasowych, religijnych, lub z powodu ich przekonań politycznych i które z tego powodu mają prawo do odszkodowania przewidzianego w Niemieckim Federalnym Prawie o Odszkodowaniach, nie będą mogły korzystać z pomocy Funduszu.

Podania

10 — Fundusz wypłacać będzie odszkodowania jedynie na skutek złożenia podania. Podania te należy składać na adres Wysokiego Komisarjatu dla Uchodźców Organizacji Narodów Zjednoczonych — Fundusz Odszkodowań, Genewa, Szwajcaria, najpóźniej do 31-go grudnia 1962 roku. Składając podania należy wypełnić specjalne formularze, które można otrzymać w głównej siedzibie Wysokiego Komisarjatu lub w Delegaturach W. K. w poszczególnych krajach jak również w niektórych organizacjach dobroczynnych lub w organizacjach uchodźców. Osoby, które zwrócą się bezpośrednio do Wysokiego Komisarjatu z prośbą o formularze, otrzymają je przez pocztę.

Wyplaty odszkodowań

11 — Wysokość kwoty odszkodowania zależeć będzie od decyzji sekretariatu Funduszu, powziętej zgodnie ze stawkami ustanowionymi przez Wysoki Komisarjat, po uzgodnieniu porozumieniu się z Komitetem Doradcym. Ponieważ liczbą osób, które będą mogły korzystać z odszkodowań Funduszu, nie może być z góry przewidziana, nie jest możliwym w chwili obecnej ustalenie wysokości kwoty, którą będzie można każdemu zapewnić. Mimo to sekretariat Funduszu postara się w jaknajkrótszym terminie wypłacić zaliczki osobom, które wypełnią warunki przewidziane w powyższych paragrafach 6 i 7. Po upływie terminu składania podań, który został naznaczony na 31-go grudnia 1961 r., gdy ogólna ilość osób uprawnionych do odszkodowania będzie znana, dalsze wyplaty będą dokonywane. Po 31-szym grudnia 1962 r., ostatecznym terminie ustanowionym w artykule 1-szym układu z Rządem NRF z 5-go października 1960 r., do składania podań przez ofiary przesładowanych, które poniosły trwałe szkody na zdrowiu (paragraf 107 Niemieckiego Federalnego Prawa o Odszkodowaniach), Wysoki Komisarjat ustalił datę zamknięcia Funduszu. Po zamknięciu Funduszu i po rozliczeniu pozostałych pieniędzy, ostateczna wysokość kwoty, przypadającej na każdy poszczególny wypadek, będzie ustalona i wypłacona.

Porawka wypiszczo.

Termin składania wniosków Część I Formularza został przedłużony, bez ograniczenia.

N. B. — Termin i miejsca, gdzie będą wypełniane formularze, zostaną ogłoszone w następnych numerach "LUDU", po powrocie Ks. Rektora Jana Pitonia z Europy. — (Przypisek Redakcji)

Lekarze:

DR. EDWIN TEMPSKI

Praktykował w szpitalach w Polsce.
Przyjmuje od godz. 8-iej do 12-iej.
Rezydencja: - Ulica 7 de Setembro 3230. - Fone: 4-5921
CURITIBA — PARANA

DR. GABRIEL NOWICKI

Dyplom Uniwersytetu Paryskiego
Były Profesor Univ. Paryskiego
Po powrocie z Europy przyjmuje: Farmácia Steinfeld, Pr. Tiradentes 530, od godz.: 9 - 13 - Rez.: Carlos de Carvalho 369, od godz. 15 - 17.
Choroby ogólne. Specjalność: schorzenia nerek i dróg moczowych.

DR. LUDWIK RYDYGIER

Mówi po polsku. 4 lata praktyki w szpitalach USA. Kurs specjalizacji w New York. P.M.S.H. Choroby kiszek odchodowej, Hemoroidy, Fistuly i. t. p.
Kons.: R. José Bonifácio 110. Przyjmuje od 10-iej do 11,30 i od 15 - 18. - Telefon: 4-8494.
Rez.: R. Amzonas Marcondes, 954, Boczcheri, -- Telefon: 4-5473.

VARIZES - MICROVARIZES

Fernas inchadas - Ulcerações - Fessadas - Doríadas - Com ezeimas de causa varicosa - e hemorroidas. Tratamento rápido sem operação.

DR. MENDES ARAUJO

Especialista nas doenças do reto e aparelho digestivo gástrico - Ulcera do estômago duodenal - Prisão de ventre colítes - Tratamento direto do intestino - na disenteria amebiana - Rua D. Murici, 439, 5.º andar. - Fone: 4-0268 - das 9 às 12 e das 15 às 17 horas.

DR. ST. BEMEN

Klinika ogólna: leczy choroby kobiece, choroby żołądka, wątroby i wnetrzne.
Kons.: Praça Zacarias, 80, 3-cie piętro, sala 206. Przyjmuje w II, III i IV od 9 - 12 i od 15,30 - 18,30; w IV i V od 16 - 19.
Rez.: Rua Dr. Keller, 393 CURITIBA - Telefon: 4-2844

DR. J. A. DOBROWOLSKI

Lekarz chirurg — Choroby kobiece — Klinika ogólna
Kons.: Praça Tiradentes, 322.
Rez.: Rua Treze de Maio, 879
Telefon: — 4-6230
Przyjmuje od 9 - 11 i od 3 - 6

DR. KOSSOBUDZKI

KLINIKA LEKARSKA — CHIRURGIA

Przyjmuje od 9-iej do 11-iej i od 14-iej do 17-iej
w CASA DE SAUDE SAO FRANCISCO
ul. São Francisco Nr. 147 — Telefon: 45440
Rez.: Visc. do Rio Branco 1189 — Tel.: 4-3776 — Kurytyba

Adwokaci:

DR. LUCJAN KASPRZAK

Praca Osrio, 45, 1.º and. 105.
Załatwia wszelkie sprawy adwokackie. — Przeprowadza naturalizacje.

MÓWI SIĘ PO POLSKU

DR. EDWARD ZELAK

Załatwia sprawy cywilne, handlowe, kryminalne, robotnicze i naturalizacje. Przeprowadza inwentarze.
Rua Emiliano Pernetá nr 10 4 piętro - Conj. 401 (Esq. Pr. Zacarias) - Edif. Quinco Cabral. - Telefon 4-0278
CURITIBA

DR. PAWEŁ FILIPAK — FELIKS GOLAS

Rua Cândido Lopes, 295, 2.º andar - CURITIBA - PARANA
Przeprowadza się sprawy adwokackie oraz prowadzi się Rachunkowość (Guarda-Livros). Przyjmuje się od godz. 9 do 12 i od 14 do 18,30. W sobotę od 9 do 12. Władają językiem polskim.

Dentyści:

DR. B. SIELSKI

Konsultorium: Rua Marechal Floriano, 96, esquina da Rua 15 de Novembro, 8.º andar, sala 81, przyjmuje we wtorek, czwartki i w soboty od 9 - 11, i od 2 - 7, a przy Rua Paulo Graesser 200, w srody i w piątki od 2-iej do 9-iej.

DR. WINCENTY FLEŃIK

Godziny przyjęć: od 8 - 11 i od 2 - 6. Rua Voluntários da Pátria, 620 — Curitiba.

Dr. Hieronim Lubaszewski

CHIRURG - DENTYSTA
ROZMAWIA PO POLSKU
Przyjmuje codziennie od godz. 8-iej do 12-iej i od 13-iej do 18-iej i od 2 - 7, a przy Rua Paulo Graesser 200, w srody i w piątki od 2-iej do 9-iej.

Retificadora BRASPOL LTDA.

Odnawiamy wszelkie typy motorów samochodowych. — Robota gwarantowana i szybka. — CENY PRZYSTĘPNE.

Rua Marechal Floriano 1773 — Fone: — 4-2635

CURITIBA — PARANA

Casa 3 "B" Casa Pavão

HIPOLITA DOPIERALSKEGO

Ma na składzie tak w jednym domu jak i drugim wielki wybór ubrań gotowych, kapeluszy, bucików, koszul. — Artykuły ogólne dla mężczyzn, kobiet i dzieci.

PO CENACH FABRYCZNYCH — ATACADO E VAREJO.
RUA RIACHUELO, 308 RUA MAL. FLORIANO, 511

A MODESTA JANA GŁODZINSKIEGO

WIELKI WYBÓR OBUWIA I MATERIAŁÓW LOKOICYWYCH
PO CENACH BARDZO NISKICH.

CASA SAITO LIMITADA

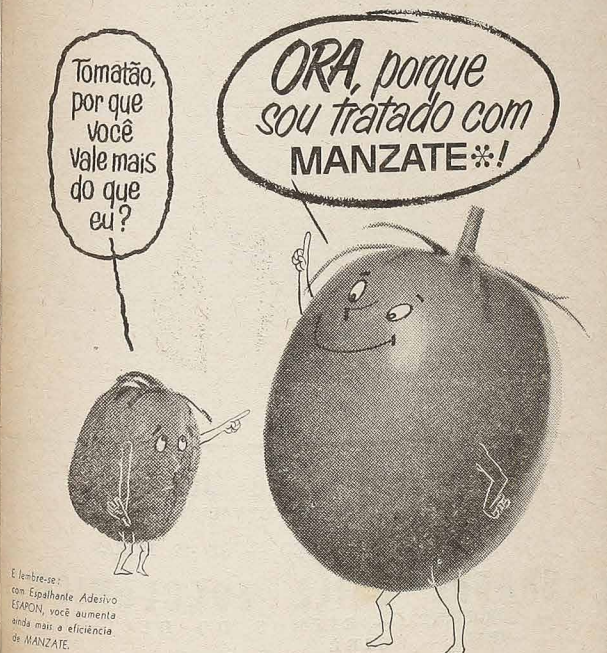
NAWOZY — MASZYNY — MOTORY
POMPY — TRAKTORY
NASIONA I WSZELKIE NARZĘDZIA ROLNICZE
Centrala - Ulica Carlos de Carvalho, 366 — C. P. 980
Skład filialny - Ulica 7 de Setembro, 1910.

KURYTYBA — PARANA
PROŚCIE O KATALOGI I INFORMACJE
Firma chce zadowolnić swoich klientów pod każdym względem

Com MANZATE, os tomates crescem mais e sadios... livres de moléstias. MANZATE é um fungicida eficaz que combate muitas doenças de uma só vez: mofo-cinzeno, pinta-preta, requeima, antracnose, septoriose etc. Possui 80% de ingrediente ativo. Não prejudica as folhas e garante sensível aumento de produção.

MANZATE **DU PONT**
PRODUTO MARCA REGISTRADA

DU PONT DO BRASIL S. A. - INDUSTRIAS QUIMICAS • São Paulo: Cx. Postal 8012 - Rio: Cx. Postal 710 • Contas melhores para viver melhor... GRACIAS Á QUÍMICA!



ESTOQUE PERMANENTE NA COMERCIAL POLPARANÁ S. A.
Al Carlos de Carvalho, 356/360 - Curitiba - UMA ORGANIZAÇÃO A SERVIÇO DA AGRICULTURA

Z WIELKICH PRZY- GÓD MEDYCZYNY

(Dokończenie ze str. 6-tej)

poświęconym transfuzji - krwi, a wkrótce po tym przez komisję standardyzacyjną Ligi Narodów.

Od tego czasu nauka o grupach krwi wzbogaciła się wykryciem nowego czynnika, nazwanego Rh. Dobranie właściwej grupy krwi do przetoczenia nie przedstawia dziś w medycynie problemu, a pojęcie "banku krwi" od pewnego czasu nie budzi zdziwienia nawet u laika.

Kończąc ten rozdział przgody medycznej, przypomina, że krwi grupy A nie wolno dawać człowiekowi o grupie B; krwi grupy B nie wolno dawać człowiekowi o grupie A; krew grupy AB wolno dać tylko temu, kto ma grupę AB; natomiast ludzie grupy AB są uniwersalnymi biorcami, to znaczy mogą brać krew od wszystkich innych grup; krew grupy O - to krew uniwersalnych dawców - można ją dawać człowiekowi o każdej grupie krwi, ale ludzium o grupie O wolno przetaczać krew tylko grupy O.

Elżbieta Łukomska

Farmacia e Dro- garia Steinfeld

Matriz: Praça Tiradentes, 530
Filial: Rua Riachuelo, 138 i
FARMATEL Travessa Oliveira Belo, 71. Są to apteki prowadzone przez Profesorów Fakultetu Farmaceutycznego, które sprzedają najtaniej w Kurytybie i są godne zaufania.

